

שיעור: נוסח הגט - בין המשפטי לאישי

אנטומיה של מסמך בשני ממדים

הרב מיכאל אדרעי

שורש המחלוקת: מהו בעצם הגט?

גישת רבי מאיר

עדי חתימה כרתי

השטר עומד לראייה. הגט הוא מסמך משפטי (שטר) המוכיח את הגירושין.

דורש כתיבה ועיצוב משפטי פורמלי.

גישת רבי אלעזר

עדי מסירה כרתי

פעולת המסירה יוצרת את הגירושין. הגט הוא כלי של פעולה אישית.

דורש "כתיבה לשמה" – כוונה אישית וממוקדת מרגע היצירה.

האנטומיה הפיזית של השטר

טופס

התבנית הכללית. ה"דפוס"
הקבוע של המסמך המכיל
את המסגרת ההלכתית.

תורף

השדות המזהים והספציפיים
(שמות, מקום, זמן).
המשתנים שמנתבים את
השטר לאישה פלונית.

המקום, הזמן והשמות הם הכרחיים, אך אינם מגרשים בעצמם.
היכן מסותתרת פעולת הגירושין עצמה?

הליבה הפעילה: "גופו של גט"

הרי את
מותרת
לכל אדם

- זהו "גופו של גט" על פי המשנה (גיטין פ"ה).
- אלו המילים המגרשות בפועל. ללא הליבה הזו, השטר הוא קליפה ריקה.
- אמירה ישירה, אישית וברורה מגוף ראשון לגוף שני.

האנומליה הלשונית: שטר בשתי שפות

הרי את מותרת שר לשר
הרי את מותרת לכל אדם

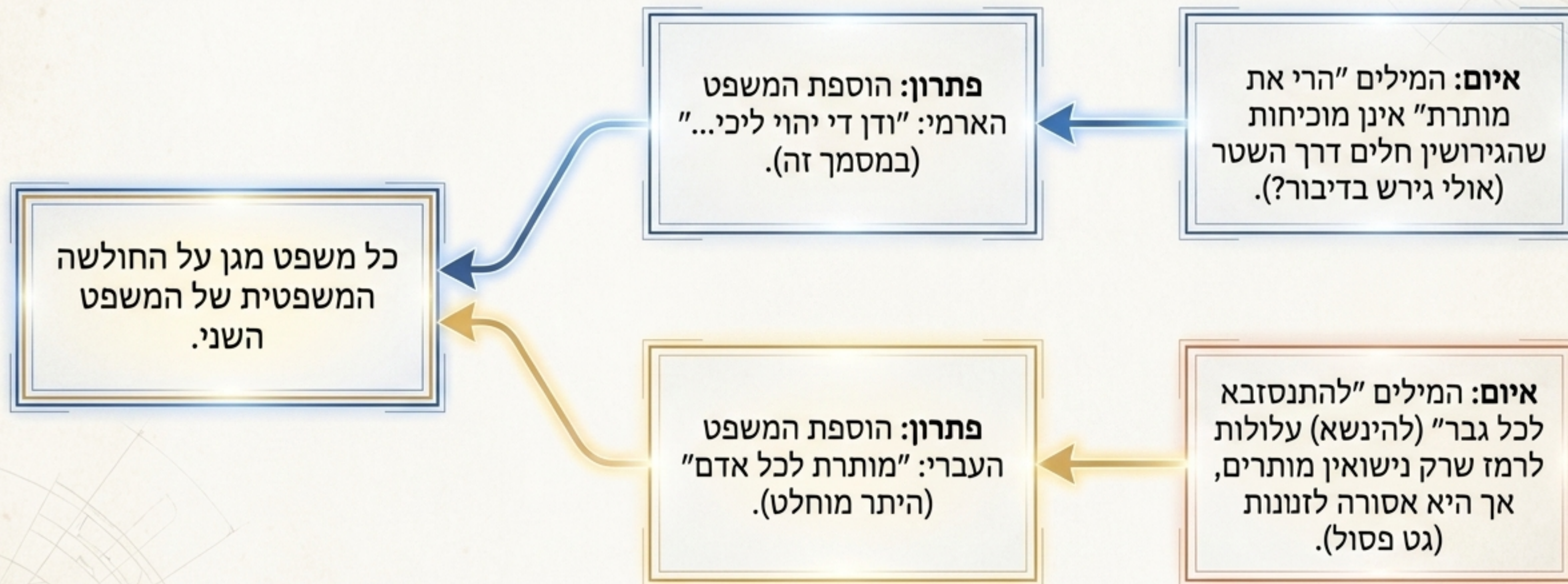
ודן די יהוי ליכי מינאי ספר
תירוכין ואגרת שבוקין...

ארמית. שפה משפטית, רשמית,
מנותקת, שפת בית הדין.

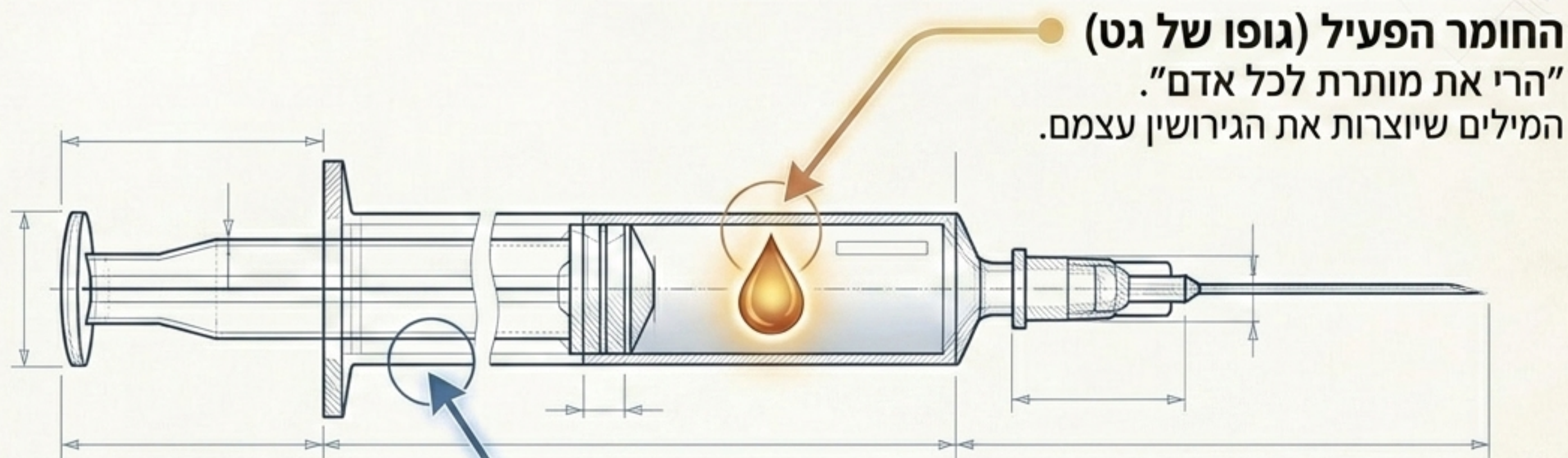
עברית. שפת דיבור ישירה,
אישית, ברורה וקצרה.

ההלכה מתירה לכתוב גט בכל שפה. מדוע, אם כן, הגט המסורתי שלנו מערבב
במכוון בין שתי שפות שונות באותו משפט?

סגירת פרצות: מודל האיומים של הרמב"ן

מנגנון הפעולה: משל המזרק

החומר הפעיל (גופו של גט)
"הרי את מותרת לכל אדם".
המילים שיוצרות את הגירושין עצמם.

**המעטפת ומנגנון ההחדרה
(הטופס והמשפט הארמי)**

המסגרת המשפטית ההכרחית כדי
שהחומר הפעיל יפעל את פעולתו
בצורה חוקית, מדויקת ומוכחת.

מבחן המציאות: תעלומת המ"ם החסרה

גט נשלח מארה"ב לרוסיה, אך בדרך נמחקה האות מ'
מהמילה "מותרת". האם הגט פסול?

נודע ביהודה: כשר

הכוונה ברורה מתוך המשך המשפט
הארמי ("להתנסבא"), והבעל
התכוון להתיר לחלוטין.

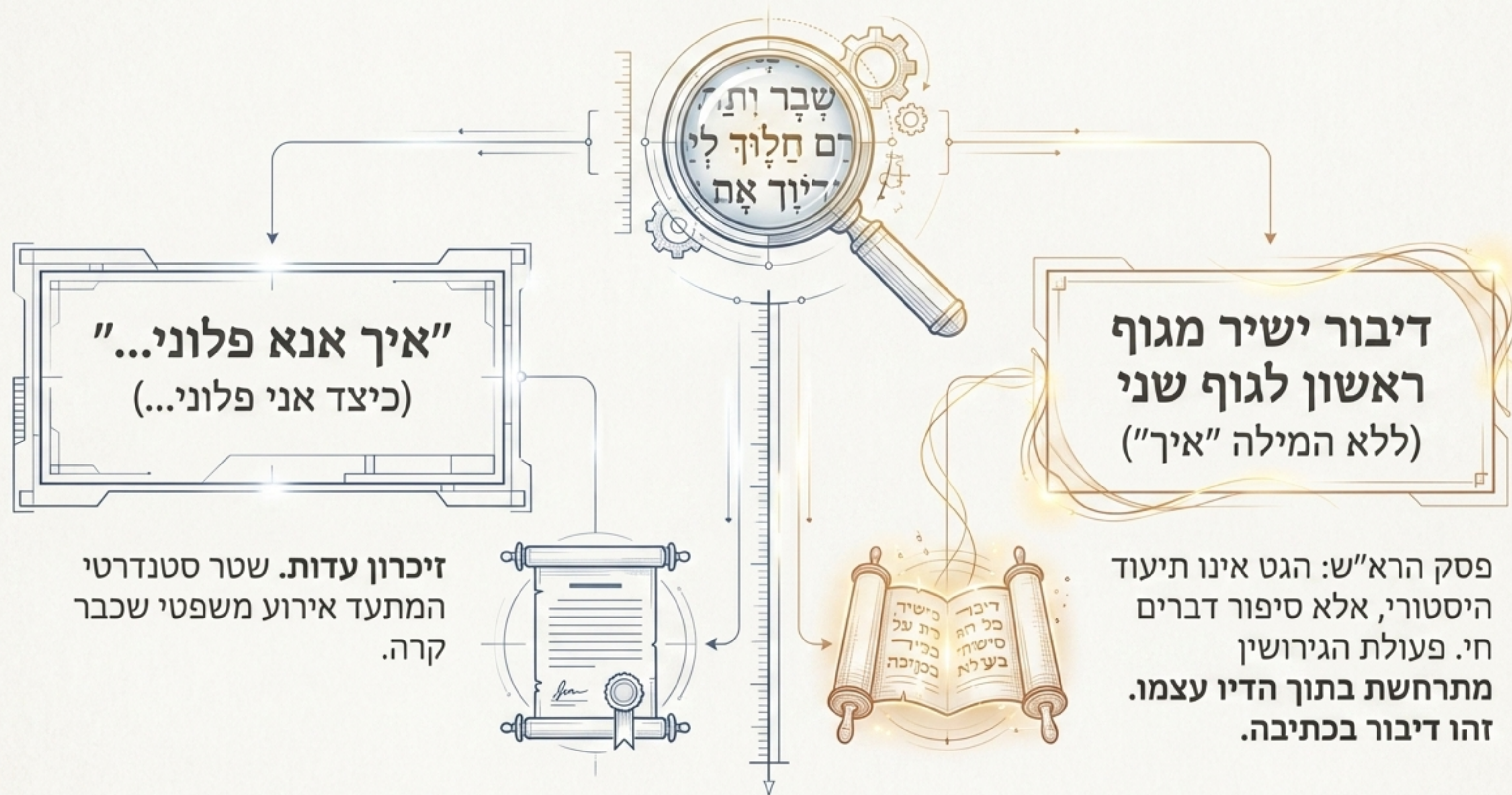
ה"אור גדול" ממינסק: פסול!

המעטפת (המשפט הארמי) קיימת, אבל
החומר הפעיל (הדיבור המגרש: "מותרת")
נמחק. ללא החומר הפעיל, אין משנות
למזרק.

מותרת

עדות כתובה או פעולה חיה?

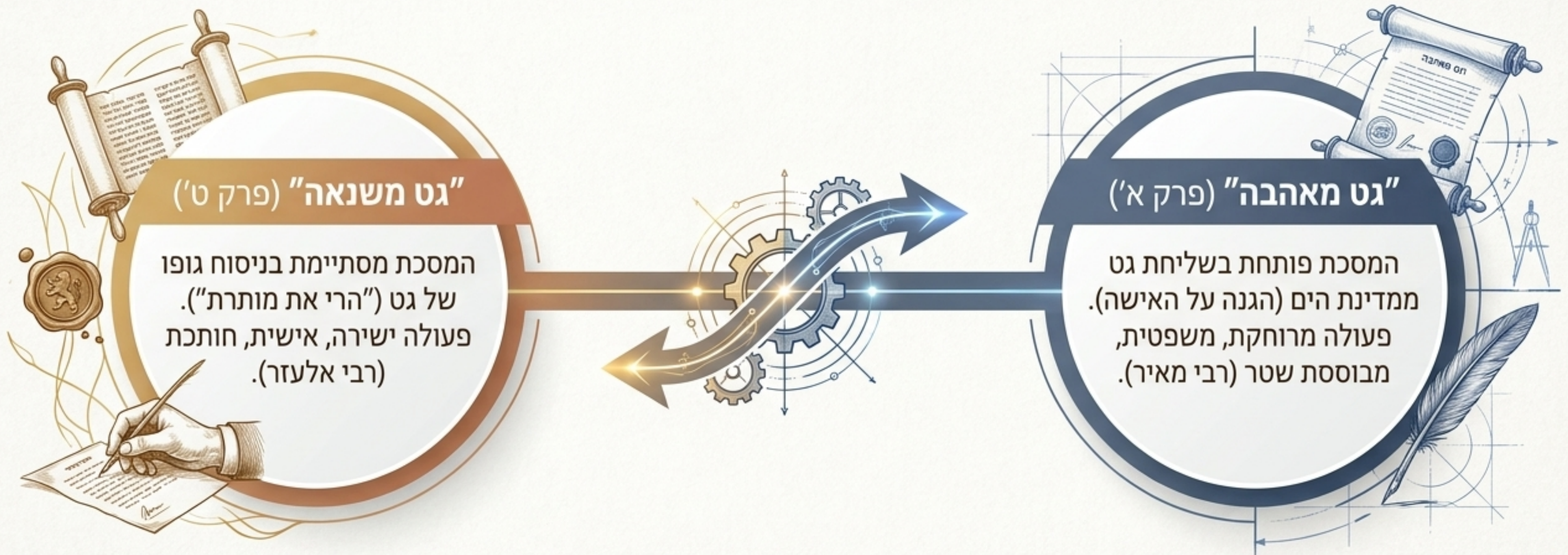

סינתזה: שני גיטין על קלף אחד

נוסח הגט ההלכתי לא מכריע בין רבי מאיר לרבי אלעזר, אלא משלב את שניהם למסמך אחד שהוא גם פעולה וגם ראייה.

אפילוג: הארכיטקטורה של מסכת גיטין

הדיכוטומיה של נוסח השטר מהדהדת במבנה המסכת כולה – מהמעטפת המשפטית המרוחקת, אל הליבה האישית והכואבת של הגירושין.